İndirilme Tarihi

11.11.2026 15:35:24

İLA454 - Türk-İslam Düşünce Tarihi - İlahiyat Fakültesi

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Türk-İslam düşüncesini, bu düşünce kültüründe yetişmiş veya katkıda bulunan düşünürleri tanıtmak. Türklerin İslam'ı kabulünden sonra ivme kazanan bu katkıyı, Fârâbî, Mâturîdî, Ahmed Yesevî, Yusuf Has Hâcîb, Kaşgarlı Mahmud gibi düşünürler üzerinden incelemek ve siyasal, toplumsal ve kültürel bağlamda etkilerini ortaya çıkarmak. Buna ilave olarak Cumhuriyet dönemi Türk düşün hayatını tanıtmaktır.

Dersin İçeriği

Türk düşüncesinin tarihi seyri ve temelleri ve siyasal, toplumsal ve kültürel bağlamda Türk İslam düşüncesine etki etmiş düşünürler dersin içeriğini oluşturmaktadır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Yıldız, Mustafa. Türk Siyasi Bilgeliğinin Kadim Kapıları. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2017. Fârâbî. İdeal Devlet. çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017. Ahmed Yesevî, Dîvân-ı Hikmet. haz. Hayati Bice, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2015. Yusuf Has Hacib. Kutadgu Bilig. Çev: Reşit Rahmeti Arat, Ankara: TTK Yayınları, 1998. Gökyay, Orhan Şaik. Dedem Korkudun Kitabı. İstanbul: Kabalcı Yayınevi. 2006. Ebu Hanife, e-Âlim, ve'l-Müteallim, el-Fıkhu'l-Ekber, el-Fıkhu'l-Ebsat, el-Vasiyye, İmâm-ı Â'zam'ın Beş Eseri içinde, çev. Mustafa Öz, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2014.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Dersin asistanı yoktur.

Dersin Verilişi

Yüz yüze.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Mustafa Yıldız

Ders Öğrenme Çıktıları

1. Türklerin İslam'ı kabulüyle ortaya çıkan düşünsel ve ilmî ürünleri tanır ve listeler.
2. Türk-İslam düşünce tarihinin dönemlerini sıralar, temsilcilerini adlandırır ve eserleriyle eşleştirir.
3. Türk-İslam düşüncesinin kavram ve fikirlerini tanımlar ve günümüz Türk-İslam düşüncesindeki karşılıklarıyla karşılaştırır.
4. Türk-İslam dünyasındaki güncel meseleleri Türk-İslam düşünce tarihinden örneklendirir ve aralarında neden-sonuç ilişkisi kurar.
5. Türk-İslam düşünce dünyasının beşerî bilimlere katkılarını özetler.
6. Türk-İslam kültürü bünyesinde gelişen düşünsel problemleri listeler ve tanımlar.
7. Modern düşüncenin gerisinde yatan düşünsel faaliyetleri özetler ve neden-sonuç ilişkisi kurar.
8. Düşünce hayatının Cumhuriyet dönemindeki görünümünü özetler ve örneklendirir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları
1	Düşünce ve bilim kavramlarının muhteva analizi.				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
2	Türklerin İslamlaşma süreci, nedenleri ve sonuçları				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
3	İnsan doğası ve Siyaset Üzerine: İmam-ı Azam Ebu Hanife				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
4	Din-Siyaset İlişkileri Üzerine: Fârâbî				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
5	Din-Siyaset İlişkileri Üzerine: Mâturîdî				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
6	Türk Bilgelik Geleneği Üzerine: Hoca Ahmed Yesevî				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
7	Türk Bilgelik Geleneği Üzerine: Hoca Ahmed Yesevî				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
8	Vize				Vize
9	Gelenek ve Toplumsal Değişim Üzerine: Kutadgu Bilig Vize Sınavı Sonrası Değerlendirme ve Öğrenci Geri Bildirimi				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım Soru-Yanıt
10	Gelenek ve Toplumsal Değişim Üzerine: Kutadgu Bilig				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
11	Dilin Siyasal İşlevi Üzerine: Dîvân-ü Lügât'it-Türk				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
12	Birey, Toplum ve İktidar İlişkileri Üzerine: Dedem Korkud'un Kitabı				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
13	Birey, Toplum ve İktidar İlişkileri Üzerine: Dedem Korkud'un Kitabı				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
14	Hilmi Ziya Ülken ve Türk-İslam Düşüncesi				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım
15	Nihat Keklik ve Türk-İslam Felsefesi				Derse Katılım Teorik Ders Anlatım

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Derse Katılım	14	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	1,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00
Ara Sınav Hazırlık	1	7,00
Final Sınavı Hazırlık	1	7,00
Tartışmalı Ders	14	2,00
Teorik Ders Anlatım	14	2,00
Final	1	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

İlahiyat Fakültesi / İlahiyat X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15
Ö.Ç. 1	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 2	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 3	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 4	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 5	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 6	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 7	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4
Ö.Ç. 8	4	4	5	3	5	5	4	2	3	3	4	5	5	5	4

Tablo :

P.Ç. 1 : P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.

P.Ç. 2 : P.Ç.2. Bireysel farklılıkları dikkate alarak din hizmeti sunabilme yol ve yöntemlerini öğrenir.

P.Ç. 3 : P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.

P.Ç. 4 : P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.

P.Ç. 5 : P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.

P.Ç. 6 : P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.

P.Ç. 7 : P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.

P.Ç. 8 : P.Ç.8.Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.

P.Ç. 9 : P.Ç.9. Bireysel inisiyatif alarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.

P.Ç. 10 : P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.

P.Ç. 11 : P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.

P.Ç. 12 : P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.

P.Ç. 13 : P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.

P.Ç. 14 : P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.

P.Ç. 15 : P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.

Ö.Ç. 1 : Türklerin İslam'ı kabulüyle ortaya çıkan düşünsel ve ilmî ürünleri tanır ve listeler.

Ö.Ç. 2 : Türk-İslam düşünce tarihinin dönemlerini sıralar, temsilcilerini adlandırır ve eserleriyle eşleştirir.

Ö.Ç. 3 : Türk-İslam düşüncesinin kavram ve fikirlerini tanımlar ve günümüz Türk-İslam düşüncesindeki karşılıklarıyla karşılaştırır.

Ö.Ç. 4 : Türk-İslam dünyasındaki güncel meseleleri Türk-İslam düşünce tarihinden örneklendirir ve aralarında neden-sonuç ilişkisi kurar.

Ö.Ç. 5 : Türk-İslam düşünce dünyasının beşerî bilimlere katkılarını özetler.

Ö.Ç. 6 : Türk-İslam kültürü bünyesinde gelişen düşünsel problemleri listeler ve tanımlar.

Ö.Ç. 7 : Modern düşüncenin gerisinde yatan düşünsel faaliyetleri özetler ve neden-sonuç ilişkisi kurar.

Ö.Ç. 8 : Düşünce hayatının Cumhuriyet dönemindeki görünümünü özetler ve örneklendirir.